

NÁMSGÖGN.IS ●
DANSKA · LESBÓK

En stemme til stedet

Lesbók · Danska í samskiptum 3

Námsgögn.is

En stemme til stedet

Frumsamín dönsk saga · Bók 3 · 15–16 ára

Vinnuhandrit til yfirlstrar · 23. október 2026

Lestu, hlustaðu og prófaðu að svara. Verkefnin tengja dönsku og íslensku og hjálpa þér að taka þátt í samtölum. Þú mátt biðja um endurtekningu og nota skáldaðar persónur.

Efnisyfirlit

1	1 Det sted, der hedder noget.....	5
2	2 Så stille var der ikke.....	8
3	3 Den gule streg.....	11
4	4 Under taget.....	15
5	5 Det, der bliver klippet væk.....	19
6	6 Dem, der ikke siger noget.....	22
7	7 Et sted at begynde.....	25
8	8 Efter den sidste lyd.....	28

Svona notarðu bókina

Frumsamín framhaldssaga á dönsku fyrir nemendur á aldrinum 15–16 ára. Átta þættir með íslenskum leiðbeiningum og orðskýringum.

Nora þekkir torgið bak við bókasafnið. Hún kallar það bara *bagved*. Adam þekkir staðinn fyrst og fremst úr frásögnum afa síns. Selma hlustar eftir því sem hin taka ekki eftir. Þegar þau gera hljóðgöngu um hverfið þurfa þau að ákveða hvaða raddir fá að heyrast — og hvað þau sjálf heyra ekki.

Staðurinn, persónurnar, viðtölin og atburðirnir eru skálduð. Sagan er ekki heimild um danskar reglur, skóla eða líf allra danskra ungmenna. Persónurnar mega vera ósammála og lesandinn þarf ekki að velja eina þeirra sem hefur alltaf rétt fyrir sér.

Persónur án þess að segja of mikið

- **Nora, 15 ára:** hefur áhuga á hljóðvinnslu og þekkir torgið vel. Jonas er eldri bróðir hennar.
- **Adam, 16 ára:** vill varðveita frásagnir Eriks afa síns en þarf líka að læra að hlusta á þær á nýjan hátt.
- **Selma, 15 ára:** vinnur með hljóð og hefur áhuga á leiklist. Hún tekur oft að sér það sem þarf að gera.
- **Erik:** afi Adams, sem man eftir húsagarði og verkstæði á staðnum áður fyrr.
- **Jonas:** bróðir Noru, sem hittir vini sína undir skýlinu á torginu.
- **Helle og Ruth:** íbúar sem sjá ólíka möguleika og hindranir á sama stað.
- **Signe og Mads:** Signe er kennari sem kynnir verkefnið; Mads aðstoðar hópinn á bókasafninu.

Svona geturðu lesið

Lestu þættina í röð. Sagan fylgir hugsunum Noru, Adams og Selmu til skiptis. Hugsanir annarra birtast ekki með sama hætti. Þegar þú túlkar þögn, svip eða athöfn getur meira en ein skýring komið til greina.

Þú þarft ekki að þýða hvert orð. Reyndu fyrst að fylgja atburðunum. Í lok hvers þáttar eru orðskýringar sem eiga við samhengi sögunnar; sama orð getur haft aðra merkingu annars staðar. Spyrðu: *Hvad ved personen? Hvad tror personen? Hvad kan jeg vide som læser?*

Haltu stutta lestrardagbók. Skráðu eina spá með vísbendingu, endurskoðaðu eldri túlkun þegar nýtt kemur fram og veldu eitt orð eða orðasamband sem samhengi hjálpaði þér að skilja. Persónuleg viðbrögð eru valfrjáls. Þú þarft ekki að segja frá fjölskyldu, uppruna, fjárhag eða erfiðri reynslu til að vinna verkefni.

Sum verkefni fara fram á dönsku; í öðrum miðlarðu upplýsingum á íslensku eða dönsku fyrir ákveðinn viðtakanda. Markmiðið er að varðveita merkingu og það sem er óvíst, ekki að skipta út hverju orði. Heilar þýðingar þáttanna fylgja ekki, svo sagan verði sjálfstætt lesefni á dönsku.

Þú mátt lesa í styttri lotum, nota orðskýringar, fá textann lesinn eða ræða merkingu á íslensku. Kennari skráir stuðning þar sem verkefni er notað við námsmat. Þessu handriti fylgir ekki hljóðupptaka enn. Upplestur með texta er stuðningur við lestur; hann er ekki sjálfkrafa vitnisburður um óstuddan hlustunarskilning.

Þú mátt hafa aðra skoðun á sögunni en kennarinn eða bekkjarfélagar þínir. Góð túlkun á sér stoð í textanum; hún þarf ekki að vera sú eina sem stenst.

Hljóðupptökur hafa ekki verið gerðar.

Þetta vinnuhandrit er til yfirlestrar. Hljóðupptökur og endanleg yfirferð eru enn í vinnslu.

Det sted, der hedder noget

På kortet hed pladsen Møllepladsen. På skiltet ved cykelstativet stod der PARKERING FORBUDT, og når Nora skulle forklare, hvor hun ventede, skrev hun bare: bagved.

Bagved hvad, spurgte folk, der ikke kendte hende.

Bagved, skrev hun igen. Det plejede at være nok.

Nu sad hun med et kort, hvor nogen havde gjort pladsen lysegrøn. I virkeligheden var der asfalt, et lavt halvtag og tre træer, som havde tabt noget klistret ned på bænke i løbet af sommeren. Nu var det september, men bænke klistrede stadig. Hun havde været der i går. Hun havde haft klistret på bukserne, da hun kom hjem.

»Det grønne betyder, at der kan ske noget,« sagde Signe.

Hun var lærer, men lige nu stod hun i værkstedet på biblioteket og talte, som om farver kunne ændre ting. Seks unge var mødt op til et projekt om en lydvandring. De skulle optage fortællinger fra kvarteret og lave en rute, som andre kunne følge. Nora havde meldt sig, fordi hun godt kunne lide at klippe lyd. Hun havde ikke meldt sig til at forklare sit kvarter.

På den anden side af bordet sad Adam og drejede på en blyant. Han havde skrevet sit navn med meget små bogstaver på det ark, de havde fået. Selma havde allerede tegnet en rute. Den gik direkte gennem et hus.

»Der er ikke en dør dér,« sagde Nora.

»Så er min rute meget eksklusiv.« Selma tegnede udenom. »Man kan kun gå den i fantasien.«

Adam grinede, og Nora besluttede, at hun måske kunne lide dem.

Signe forklarede, at biblioteksfolkene havde givet dem fire uger. Den sidste lørdag skulle ruten prøves af en lille gruppe besøgende. Der var ingen konkurrence og ingen præmie. De måtte vælge fem stop, men de skulle spørge, før de brugte en persons stemme eller fortælling. En medarbejder ved navn Mads ville hjælpe med det praktiske.

»Vi kan lave en historie om de steder, der er ved at forsvinde,« foreslog Adam.

»Hvad er ved at forsvinde?« spurgte Nora.

Han pegede på den grønne firkant. »Min morfar siger, at den gamle gård er væk.«

»Der er ikke nogen gård.«

»Nej. Det er det, han siger.«

Selma lagde blyanten ned. »Så har I begge ret. Det gik hurtigt.«

Nora trak kortet til sig. Hendes negle var stadig mørke af maling fra en bordkant, hun havde hjulpet med at male i weekenden. Hun lagde hænderne under bordet.

»Der er nogen, der bruger pladsen,« sagde hun.

»Det kan de jo fortælle om.« Adam så ikke vred ud. Det var næsten irriterende.

De andre tre deltagere valgte hver deres lille projekt: et træ, en passage og et vindue, hvor lyset altid var tændt om aftenen. Nora, Adam og Selma blev enige om pladsen. Eller de blev enige om at gå derhen. Det var ikke helt det samme.

Udenfor havde vinden løftet en tom pose op i cykelstativet. Selma holdt optageren frem mod den.

»Et sjældent dyr,« sagde hun. »Lever af kvitteringer.«

»Det dér skal ikke med,« sagde Adam, men han smilede.

På vej til pladsen fortalte han om sin morfar, Erik, der havde boet i kvarteret som barn. Erik havde arbejdet på et værksted senere, dengang der stadig var et værksted ved gården. Nora kunne ikke se, om Adam var stolt eller bare prøvede at få en samtale i gang. Selv nævnte hun ikke, at hun gik denne vej næsten hver dag.

Da de kom rundt om hjørnet, sad hendes storebror Jonas under halvtaget med to venner. De havde et lille bord mellem sig og et skakbræt, der manglede en hvid springer. En mønt gjorde arbejdet. Jonas løftede hånden.

Nora løftede sin, hurtigt, og så ned på optageren.

»Kender du dem?« spurgte Adam.

»Ja.«

Han ventede. Hun sagde ikke mere.

Selma tog en høretelefon ud. »Her lyder helt anderledes, når man står stille.«

Der var en raslen fra halvtaget, et køleskab bag en åben bagdør og en bold længere væk. Nora kunne pludselig høre Jonas' latter meget tydeligt. Hun havde ikke lyst til at forklare den for nogen.

Adam lagde kortet på bænken og holdt hjørnet nede med sin telefon.

»Vi kunne begynde med morfars stemme. Så ser man det gamle sted for sig.«

»Man ser jo det her sted,« sagde Nora.

»Man kan godt se to ting.«

Hun havde et svar, men det var ikke et særligt godt svar. Hun lod, som om hun lyttede efter køleskabet.

Selma pegede på et nyt papir på opslagstavlen. Øverst var der en tegning af plantekasser og et bord. Under tegningen stod der: FORSLAG TIL FÆLLESHAVE. KOM OG TAL OM PLADSEN. Et møde var sat til torsdag i den tredje projektuge.

»Så får I en have,« sagde Adam.

Nora læste den lille tekst. »Det er et forslag.«

»Jeg sagde heller ikke, at gravemaskinen kom i morgen.«

Men han havde sagt får, tænkte hun. Der var forskel.

Jonas rejste sig og kom hen til dem. Han havde en kop, der engang havde haft et låg.

»Skal I lave reklame for det?« Han nikkede mod papiret.

»Vi laver en lydvandring,« sagde Selma. »Om det, der er her.«

»Så husk, at der er nogen her.«

Han sagde det til alle tre, men så på Nora. Hun så på skakbrættet bag ham. Den lille mønt stod midt på en hvid firkant.

På vej tilbage ville Adam have en titel. *Den gamle gård* var for gammelt, syntes Selma. *Det nye sted* var for tidligt, sagde Nora. De gik et stykke uden at tale.

»En stemme til stedet,« foreslog Adam til sidst.
 Nora smagte på titlen. Den lød flot. Næsten for flot.
 »Én?« spurgte hun.
 Han så på hende. »Hvad?«
 »Én stemme?«

Denne gang havde han heller ikke et svar med det samme. Ved biblioteket tørrede Nora en plet af kortet. Den grønne farve blev siddende. Hun skrev BAGVED i kanten, så småt, at hun selv skulle tæt på for at læse det.

Efter læsningen • Eftir lesturinn

Et kort viser noget. Et sted rummer mere.

Mynd til túlkunar: Myndin er sjálfstæð túlkun á umhverfi sögunnar, ekki nákvæm endurgerð eins augnabliks. Berðu kortið saman við það sem sést á staðnum. Hvað gefur myndin ekki upplýsingar um?

B3-R01-T1 • Staður og sjónarhorn. Svaraðu á dönsku: *Hvorfor bruger Nora navnet »bagved«? Hvad kan navnet fortælle om hendes forhold til pladsen?* Greindu það sem stendur í textanum frá túlkun þinni. Veldu tvö atriði.

B3-R01-T2 • Lestrardagbók. Skráðu spá um samstarfið og eina vísbendingu sem styður hana. Útskýrðu *fár* og *forslag* í samtalinu. Hvers vegna skiptir munurinn máli hér? Persónuleg viðbrögð eru valfrjáls; þú mátt skrifa um skáldaðan lesanda.

Orð í samhengi: *et halvtag* — þak yfir opnu skýli; *en gård* — hér: húsagarður milli húsa, ekki ræktunarreit; *en fælleshave* — sameiginlegur garður til ræktunar; *en springer* — riddari í skák; *et forslag* — tillaga; *at klippe lyd* — að klippa hljóðupptöku; *en kvittering* — kvittun; *klistret* — klístrað efni.

Lestu fyrst án orðalistans ef þú getur. Veldu síðan eitt orð og sýndu hvernig samhengi hjálpaði þér. Engin upptaka fylgir þessum texta enn.

Så stille var der ikke

Erik havde dækket bord til fem, selv om Adam havde skrevet, at de kun var tre. På den femte tallerken lå en serviet og en lille ske.

»Den er til optageren,« sagde Erik, da Selma kiggede på den. »Den skal vel også have noget.«

Adam var lettet over, at hans morfar begyndte med en vittighed. Han havde været bange for, at de skulle høre om hans gode karakterer eller dengang, han som lille havde klippet sit eget hår. Han havde bedt Erik lade være med begge dele. Det havde sandsynligvis været en fejl at minde ham om dem.

Det var tirsdag i projektets anden uge. Regnen hang som fine tråde foran køkkenvinduet. Nora sad med en blok, Selma med optageren, og Adam havde spørgsmålene på sin telefon. De havde prøvet dem på hinanden, men nu lød det mærkeligt at spørge sin morfar, hvad han hed.

»Det ved du vel?« sagde Erik.

»Det er til starten.«

»Erik. Jeg er Adams morfar. Han har ikke bedt om en anden endnu.«

Selma lo så meget, at hun måtte begynde igen.

Da de var færdige med navn og lydprøve, forklarede Nora, hvad de ville bruge optagelsen til. Erik kunne høre deres udvalgte uddrag og sige nej. De ville ikke lægge hele samtalen ud. Han nikkede og spurgte, om de også kunne fjerne de steder, hvor han sagde øh.

»Nogle af dem,« sagde Selma. »Ellers bliver der ikke noget tilbage af os andre heller.«

Adam spurgte til gården. Erik lændede sig tilbage.

»Den var fuld af liv. Altid nogen, der kom eller gik. Vi kendte alle sammen hinanden.«

Adam kunne allerede høre åbningen for sig. En varm stemme, lidt lyd fra pladsen, måske et kort stykke musik. Ikke trist musik. Bare noget, der fik folk til at blive stående.

Erik fortalte om en port med en grøn dør, et værksted med vinduer, der ikke kunne åbnes, og en pige, der slog alle de store drenge i løb. Hun hed Ellen. Han huskede hendes røde trøje, men ikke hendes efternavn.

»Var det godt at være der?« spurgte Adam.

»Ja,« sagde Erik. »Det var det.«

Nora så op fra blokken. »Var der nogen, som ikke kom i gården?«

Erik tog sin kop. Adam mærkede noget stramme i brystet. Nora lød ikke uvenlig. Men han hørte spørgsmålet, som om hun havde fundet en fejl i noget, der tilhørte ham.

»Det var der vel,« sagde Erik. »Dem, der boede andre steder.«

»Jeg mener i husene.«

Han satte koppen ned. »Fru Vester på anden sal sendte aldrig sin søn ned. Han kunne ikke tåle støvet. Og ham i hjørnelejligheden arbejdede om natten. Vi fik skældud, hvis vi larmede under hans vindue.«

»Så det var ikke alle?«

Adam flyttede sig på stolen.

»Nora, det er jo en måde at sige det på.«

»Det ved jeg godt.« Hun kiggede på ham, ikke på Erik. »Jeg spørger, hvad han mener.«

Erik brækkede et stykke af en småkage. »Hun har ret. Alle er et stort ord.« Han så ud mod regnen. »Det var os, der kunne løbe ned ad trappen. Vi tænkte ikke så meget over resten.«

Adam havde ikke lyst til, at det skulle være den vigtigste sætning. Han havde heller ikke lyst til at være den, der bestemte, at den ikke måtte være vigtig.

Senere kom Erik med en æske fotografier. Han lagde et billede af gården frem. Der stod en varebil midt i det hele. Tre børn sad på en trappesten. Adam så efter den røde trøje, før han huskede, at billedet var sort-hvidt.

»Her må der have været stille,« sagde Selma.

»Stille?« Erik lo. »Maskinerne kørte hele dagen. Man skulle råbe, hvis man stod ude ved porten.«

Nora pegede på en lille åbning bag varebilen. »Er det dér, halvtaget er nu?«

Erik var ikke sikker. Han vendte billedet og læste et årstal på bagsiden. Det stod med blyant og kunne være blevet skrevet længe efter, billedet blev taget.

»Det tør jeg ikke love dig,« sagde han. »Huse flytter sig også inde i hovedet.«

På vej ud lagde Adam sin hånd på æsken.

»Må vi bruge billedet?«

»Jeg ved ikke, hvem der tog det. Jeg har fået det af min søster.«

Nora skrev et spørgsmålstejn ud for fotografi. Adam ville først sige, at det var en meget lille udstilling, men lod være. De kunne sagtens fortælle om billedet uden at vise det.

I bussen spillede Selma et kort stykke af optagelsen. Erik sagde: *Vi kendte alle sammen hinanden*. Så hørte de en kop mod en underkop og Nora, der spurgte videre.

Adam kiggede ud. Han kunne lide lyden af koppen. Den var præcis som hjemme hos Erik, og det var dumt at føle sådan over en kop.

»Den første sætning er god,« sagde han.

»Ja,« sagde Nora. »Med det, der kommer efter.«

»Vi har kun halvandet minut til hvert stop.«

»Så vælger vi noget andet fra.«

Selma stoppede optagelsen. »Vi behøver ikke klippe hele verden færdig i bussen.«

Ved næste stoppested steg Nora af. Hun vinkede gennem ruden, og Adam vinkede tilbage lidt for sent.

»Du synes, hun gør ham uret,« sagde Selma.

»Det har jeg ikke sagt.«

»Nej.«

Han ventede på resten, men hun satte høretelefonerne i tasken.

Hjemme fandt Adam et gammelt billede af sig selv og Erik på en strand. Han huskede den dag som varm. På billedet havde alle jakker på. Det betød ikke, at han havde frosset. Han lod telefonen ligge på bordet og skrev en besked til Nora.

Han kunne godt lide dine spørgsmål.

Så slettede han den. Det vidste han faktisk ikke. I stedet skrev han: *Jeg vil gerne have koppen med i klippet.*

Svaret kom lidt efter: *Det vil jeg også.*

2

Efter læsningen · Eftir lesturinn

B3-R02-T1 · Breytt túlkun. Berðu saman það sem Adam vill í fyrsta þætti og það sem hann velur að skrifa í lok þessa þáttar. Ræddu á dönsku með félagi: *Ændrer han mening, eller finder han bare en anden måde at sige noget på?* Báðar niðurstöður þurfa textastuðning. Skráðu þitt eigið svar eftir samtalið.

B3-R02-T2 · Danska → íslenska. Íslenskur samstarfshópur hefur aðeins fengið setninguna *»Vi kendte alle sammen hinanden.«* Skrifðu honum 70–100 orð á íslensku. Útskýrðu hvers vegna setningin ein gefur ekki alla myndina, hvað Erik bætir við og hvað er enn óvíst um ljósmyndina. Ekki segja að minning hans sé öll röng.

Lestrardagbók: Endurskoðaðu spá úr fyrsta þætti með nýrri vísbendingu. Persónuleg viðbrögð eru valfrjáls.

Orð í samhengi: *en underkop* — undirskál; *at få skældud* — að fá skammir; *et uddrag* — útdráttur, valinn hluti; *at læne sig tilbage* — að halla sér aftur; *at tåle* — að þola; *en trappesten* — steinþrep við inngang. Útskýrðu sjálfstætt hvað *»Huse flytter sig også inde i hovedet«* getur merkt hér; orðabók ein leysir ekki þá spurningu.

Den gule streg

Selma havde tegnet en gul streg rundt om den del af pladsen, der skulle være have. Den var bredere i den ene ende, fordi hendes tusch var ved at dø. Adam havde kaldt den en sø, og Nora havde sagt, at det i det mindste passede til vejret.

Nu lå tegningen mellem tre computere på biblioteket. I Selmas høretelefoner sagde Erik *alle* for syttende gang. Hun flyttede et lille mærke på skærmen. Koppen klirrede. Den lyd måtte de ikke miste.

Nora arbejdede på en liste over dem, der brugte pladsen nu. Adam skrev til sin morfar. Selma skulle egentlig gå om ti minutter. Hun havde lovet at hente sin lillesøster fra billedværkstedet, men hun havde også lovet, at deres første prøveklip var klar i dag. Det var ikke løfterne hver for sig, der var problemet. Det var, at verden ikke tog hensyn til deres rækkefølge.

»Kan vi mødes lørdag?« spurgte Adam.

»Ikke om formiddagen,« sagde Selma.

»Hvorfor?«

»Fordi jeg ikke kan.«

Hun skruede ned. Det lød hårdere, end hun ville have det til. Hun skulle til prøve på et ungdomsteater i en anden del af byen. Hun havde ikke fortalt det, fordi en prøve kunne ende med, at man ikke fik en rolle. Så ville hun både være den, der ikke havde fået rollen, og den, der skulle fortælle de andre, at hun ikke havde fået den.

»Efter to?« foreslog Nora.

»Efter to er fint.«

Mads kom ind med en kvinde, der havde en rød mappe under armen. Hun hed Helle og var med i gruppen bag haveforslaget. Nora rettede sig op i stolen.

»Vi har set jeres opslag,« sagde hun.

»Og jeg har hørt om jeres vandring. Må jeg se?«

Helle lænede sig over Selmas tegning. Hun pegede på den gule streg.

»Den ser lidt større ud her.«

»Det er ikke et rigtigt kort,« sagde Selma.

»Det er vores heller ikke endnu.«

Helle tog et ark op af mappen. Der var fire plantekasser, et bord og en smal passage. Halvtaget lå uden for stregen. Selma så Nora kigge fra den ene tegning til den anden.

»Hvad med dem, der allerede er der?« spurgte Nora.

»De skal selvfølgelig kunne være der.«

»Også efter klokken seks?«

Helle tøvede. »Vi har talt om, at der skal kunne låses.«

Nora skrev noget. Selma hørte sætningen, som den ville lyde i deres klip. Først Jonas: *Husk, at der er nogen her.* Så Helle: *Der skal kunne låses.* Der ville komme en tydelig konflikt. Man ville have lyst til at høre videre.

»Skuret, mener jeg,« fortsatte Helle. »Til redskaber. Vi vil ikke sætte hegn rundt om hele pladsen.«

Selma tog hånden væk fra musen. Hun havde allerede lavet en historie, der ikke var der.

Hun kunne ikke engang give teknikken skylden. Optageren havde beholdt det hele, også forklaringen. Det var hende, der havde lyttet efter en god overgang. Hun tegnede en lille firkant på sin blok, satte en lås på den og skrev skur nedenunder.

Nora spurgte, hvorfor de ville flytte den bæk, der stod i solen om eftermiddagen. Helle forklarede, at en af naboerne brugte rollator, og at passagen skulle være bredere. Hvis bænken blev drejet, kunne man komme forbi uden at køre ud på den ujævne kant.

»Den hedder Ruth,« sagde Helle og pegede, før hun lo af sig selv. »Ikke bænken. Naboen.«

Adam grinede. Nora lod blyanten ligge.

»Vi vil gerne tale med hende.«

»Jeg kan spørge, om hun har lyst. Hun har flere meninger end mine planter har blade.«

Da Helle var gået, stod der tre nye spørgsmål på Noras liste. Selma så på sin første gule tegning. Den lignede nu et argument mod noget, ingen havde foreslået.

Hun vendte papiret om.

»Jeg skal gå.«

»Er klippet færdigt?« spurgte Adam.

»Nej.«

Det var et lille ord. Hun kunne mærke, at hun havde brug for at sige det uden at sætte en forklaring på med det samme.

Nora kiggede på uret. »Vi kan gemme det og fortsætte i morgen.«

»Jeg har lovet noget andet i morgen.«

»Så fredag.«

Selma nikkede. Ingen blev sur. Det var næsten skuffende, efter alt det arbejde hun havde brugt på at forberede sig på det.

Hendes lillesøster ventede med en skål af ler. Den var skæv, og der var et hul i siden.

»Det er med vilje,« sagde hun straks.

»Godt. Så kan sovsen komme ud.«

»Det er til blyanter.«

De gik langs pladsen. Selma stoppede under halvtaget, fordi det begyndte at regne. Jonas sad alene ved bordet. Han spurgte, om skålen var en hat. Lillesøsteren satte den på hovedet, og Jonas lo så højt, at en due flyttede sig op på taget.

»Det er sådan noget, vi mangler,« tænkte Selma. Ikke et interview, hvor nogen sagde, hvad stedet betød. Bare det her: en forkert skål, regn, en person, der fik en anden til at grine.

Hun tog ikke optageren frem. Hun havde den i tasken og lod den blive der. Hun ville kunne huske lyden, selv om den ikke kom med.

Hjemme øvede hun sin tekst til teaterprøven. Der var en replik, hun blev ved med at sige for hurtigt: *Jeg troede, du ventede på mig*. Hun prøvede at gøre stemmen vred. Så prøvede hun at gøre den ligeglad. Ingen af delene virkede.

På hendes telefon kom en besked fra Nora: *Jeg har skrevet, at det er skuret, der skal kunne låses. Ikke pladsen. Så vi husker det.*

Selma svarede med et billede af den gule tegning, som hun havde tegnet om.

Derefter sagde hun replikken igen. Denne gang lagde hun trykket på *troede*. Det lød bedre. Ikke fordi hun havde besluttet, hvad personen følte, men fordi hun for første gang kunne høre, at personen selv var usikker.

Efter læsningen · Eftir lesturinn

B3-R03-T1 · Tvær sögur úr sömu setningu. Ræddu á dönsku við félagu hvaða sögu Selma ímyndar sér þegar hún heyrir »Der skal kunne låses«. Hvað breytir framhaldið? Vísaðu í tiltekin orð úr samtalinu. Veldu líka eitt atriði sem sýnir að hún lærir eitthvað án þess að nokkur útskýri það beint fyrir henni. Skráðu þitt eigið svar eftir samtalið. Hér má nota bæði textann og myndina; svarið þarf samt að styðjast við orð úr textanum.

To tegninger, to forskellige indtryk.

Mynd til túlkunar: Berðu teikningarnar tvær saman. Hvaða spurningar vakna um stærð ræktunarsvæðisins og leiðina um torgið? Notaðu svo textann til að greina staðreyndir frá hugmyndum. Myndin er túlkun; hún kemur ekki í stað texta eða nákvæmrar mælingar.

B3-R03-T2 · Íslenska → danska. Miðlaðu þessu erindi til Helle í 60–90 orða dönskum skilaboðum: „Við þurfum að fá skýrari teikningu fyrir næstu vinnulotu. Á henni þarf að sjást hvaða hluti er ætlaður undir plöntukassa, hvar bekkurinn á að vera og hvar fólk getur farið um. Við skildum það svo að ekki hafi verið ákveðið að loka torginu. Við viljum biðja Ruth um viðtal en höfum ekki enn fengið svar.“ Veldu kurteisan tón og varðveittu óvissuna. Ekki biðja um upplýsingar sem erindið nefnir ekki.

Lestrardagbók: Veldu *troede*, *ventede* eða *med vilje*. Útskýrðu merkingu orðsins eða orðasambandsins í einu atriði. Skráðu stutta spá og vísbendingu; endurskoðaðu eldri túlkun ef ástæða er til.

Orð í samhengi: *et skur* — skúr; *redskaber* — verkfæri, áhöld; *en rollator* — göngugrind á hjólum; *en passage* — hér: leið sem fólk kemst um; *skæv* — skakkur; *en replik* — setning sem persóna segir í leikriti; *en prøve* — hér ýmist áheyrnarprufa eða æfing; merkingin fer eftir samhengi.

Under taget

Lørdag klokken to stod Nora under halvtaget med to optagere. Den ene var den rigtige. Den anden var hendes telefon, som skulle være reserve. Hun havde opladet begge og glemt at spise frokost.

Jonas sad ved bordet og skubbede en brik frem og tilbage.

»Hvad skal jeg sige?« spurgte han.

»Det, du synes.«

»Det er et farligt svar.«

Han smilede, men Nora kunne høre, at han var nervøs. Det overraskede hende. Jonas kunne ellers tale med alle, også mennesker, som slet ikke havde bedt om at tale med ham. Nu sad han og trak i ærmet på sin jakke.

Adam kom med tre papkrus, og Selma kom lidt efter uden at løbe. Nora lagde mærke til det, fordi Selma plejede at løbe de sidste meter, også når hun ikke var sent på den.

»Gik det godt?« spurgte hun.

»Hvad?«

»Det, du skulle.«

»Det ved jeg ikke endnu.«

Nora nikkede. Hun kendte godt den slags svar.

De satte optageren mellem krusene. En bil bakkede i nærheden og peb, hver gang Nora ville begynde. Jonas foreslog, at bilen kunne tage interviewet. Den havde i hvert fald meget på hjerte.

Til sidst blev der stille nok. Nora spurgte, hvad han brugte pladsen til.

»Jeg venter her efter arbejde. Nogle gange på de andre. Nogle gange på ingenting.«

»Hvorfor lige her?«

»Fordi her ikke kommer nogen og spørger, om jeg vil købe noget.«

Adam så op. Selma lod ham tale videre.

Jonas fortalte om skakbordet. Det var ikke deres bord. En nabo havde stillet det ud med et skilt, hvor der stod, at man måtte tage det. De havde taget det ti meter og sat det under halvtaget. Nora havde hjulpet med at male kanten. Hun havde ikke fortalt de andre det.

»Og hvis der kommer have?« spurgte hun.

»Så kommer der have.«

Hun ventede på mere.

»Du synes da, det er dumt.«

Jonas så på hende. »Det har jeg ikke sagt.«

»Du sagde, at vi skulle huske, at der var nogen her.«

»Ja. Det synes jeg stadig.« Han skubbede koppen lidt væk fra optageren. »Jeg er ikke imod tomater.«

Adam lo. Nora kunne mærke varmen i ansigtet. Hun havde ønsket, at Jonas ville sige noget skarpt, noget de kunne bruge. Nu følte hun sig pludselig som en dårlig journalist og en dårlig søster på samme tid.

»Hvad vil du gerne beholde?« spurgte Selma.

Jonas lagde hånden på bordet. »Muligheden for at komme uden at være med i noget. Ikke alle vil melde sig til en gruppe.«

Det begyndte at regne. Først var det små slag mod taget, så en lyd som mange hænder, der klappede uden at følge hinanden. Selma holdt optageren væk fra bordkanten. Hun så glad ud for første gang den eftermiddag. Adam trak en stol ud til hende, så hun kunne sidde længere fra regnen.

En ældre kvinde kom ind under taget med en rollator. Selma stoppede optageren, og Nora stoppede også optagelsen på telefonen, før kvinden begyndte at tale. Hun bar en pose appelsiner, som Jonas straks tog fra hende, uden at spørge på den højtidelige måde Nora nogle gange hørte voksne bruge.

»Tak. Den ene er ved at flygte,« sagde kvinden.

En appelsin trillede over bordet. Adam fangede den med begge hænder.

»Du må være Ruth,« sagde Nora.

»Det har jeg været længe.«

Ruth havde fået Helles besked. Hun ville gerne tale med dem, men ikke lige nu. Hun skulle hjem, før hendes kat besluttede, at den var forladt.

»Vi optog bare regnen før,« sagde Selma, mens Ruth satte sig. »Nu er begge optagelser slukket.«

Ruth så på skakbrættet. »Hvem spiller med mønten?«

»Den hvide,« sagde Jonas.

»Så ville jeg flytte den.«

Han bøjede sig over brættet. »Det er faktisk en god idé.«

Nora havde set Ruth på pladsen før. Hun havde set hende gå langs kanten, hvor asfalten var ujævn. Hun havde aldrig forestillet sig, at Ruth ville sætte sig ved deres bord og fortælle Jonas, hvordan han skulle spille.

Da regnen blev mindre, rejste Ruth sig. Jonas gik med hen til hjørnet med posen. Nora så dem gå langsomt ved siden af hinanden. Han var et hoved højere, men han bøjede sig for at høre hende.

»Jeg troede, hun var imod dem,« sagde Nora.

»Hvem?« spurgte Adam.

»Jonas og de andre.«

»Hvorfor?«

Hun kunne ikke svare uden at høre, hvor lidt hun egentlig vidste.

Da Jonas kom tilbage, pakkede Nora ledningen sammen. Hun ville gerne bede om en ny begyndelse på interviewet, men hun vidste ikke, hvordan hun skulle begynde den samtale.

»Jeg vil gerne have spørgsmålet med,« sagde Jonas.

»Hvilket?«

»Det, hvor du sagde, at jeg syntes, det var dumt.«

»Det var ikke et godt spørgsmål.«

»Nej. Men så kan man høre, hvad jeg svarer på.«

Han sagde det uden at smile. Nora så på sin telefon. Den havde gemt interviewet og regnen, men ikke Ruths besøg. Pauserne fra interviewet var der også, de steder, hvor Nora ikke havde vidst, hvad hun skulle gøre.

På vejen hjem gik hun alene. Selma skulle hente noget på biblioteket, Adam havde lovet at ringe til Erik, og Jonas blev på pladsen. Nora havde først tænkt, at hun ville blive sammen med ham, men han havde ikke spurgt.

Hun standsede ved vinduet til et tomt butiksløale. I glasset kunne hun se sig selv med tasken og de to optagere. Næste år ville hun søge en skole på den anden side af byen med et værksted for lyd og film. Det havde hun ikke sagt højt endnu, heller ikke til Jonas. Hun havde sagt til sig selv, at hun bare undersøgte mulighederne.

På telefonen fandt hun regnen. Under den kunne man høre en stol, der blev trukket ud. Et lille skrab. Plads til én til.

Hun gemte den lyd i en ny mappe. Hun kaldte den ikke have eller protest. Hun kaldte den lørdag.

Efter læsningen · Eftir lesturinn

Hvad ændrer sig, når nogen gør noget sammen?

Mynd til túlkunar: Skoðaðu athafnir persónanna. Hvað sést og hvað þarftu að álykta? Notaðu textann til að rökstyðja túlkun á samverunni. Skákuppstilling myndarinnar er listræn túlkun og er ekki verkefni um löglega skákstöðu.

B3-Ro4-T1 · Samtal með eigin rökum. Veldu eitt atriði úr 1. eða 3. þætti og eitt úr þessum þætti. Notaðu þau til að ræða á dönsku hvernig mynd Noru af torginu breytist. Kennarinn eða félagi spyr nýrrar spurningar sem þú hefur ekki undirbúið. Skráðu á eftir hvort þú breyttir eigin túlkun. Þú þarft ekki að komast að sömu niðurstöðu og viðmælandinn.

B3-Ro4-T2 · Þögn í texta. Svaraðu á dönsku: *Hvorfor fortæller Nora ikke om sine skoleplaner?* Settu fram tvær mögulegar skýringar og sýndu hvað styður þær. Textinn gefur ekki eina örugga skýringu. Hvað bætir spegilmyndin í búðarglugganum við atriðið?

Lestrardagbók: Berðu titil vinnumöppunnar *lørdag* saman við heitið *bagved*. Skráðu eina spá fyrir framhaldið með vísbendingu. Persónuleg svör eru valfrjáls.

Orð í samhengi: *at have noget på hjerte* — að hafa eitthvað að segja; á íslensku: e-m liggur e-ð á hjarta; *en brik* — taflmaður eða annar leikhlutur; *højtidelig* — hátíðlegur, alvöruhefinn; *ujævn* — ójafn; *at trække en stol ud* — að draga stól frá borði; *et butikslokale* — verslunarrými. Útskýrðu líka merkingu »Jeg er ikke imod tomater« án þess að þýða hvert orð eitt og sér.

Det, der bliver klippet væk

Adam havde taget to forskellige høretelefoner med til Erik. Den ene slags sad uden på ørerne, den anden inde i dem. Erik valgte dem, der var størst.

»Så kan jeg lade, som om jeg ikke hører naboerne.«

Det var mandag i den tredje uge. Deres første klip var halvandet minut langt, præcis som aftalt. Selma havde fået både koppen og Eriks rettelse med. Der var en lille pause efter *alle er et stort ord*, og Adam syntes, at pausen gjorde hans morfar ældre, end han var.

Han havde ikke sagt det til Selma. Han kunne ikke finde ud af, om det var noget ved klippet eller noget ved ham selv.

Erik lyttede uden at bevæge sig. Da optagelsen sluttede, beholdt han høretelefonerne på.

»Er der mere?« spurgte han.

»Ikke i det her stop.«

»Nå.«

Adam ventede. Han havde ventet meget de sidste uger. Det føltes sjældent som at lave noget, men der skete altid et eller andet, hvis han ikke afbrød for hurtigt.

Erik tog høretelefonerne af. »Det er meget pænt.«

»Pænt godt eller pænt kedeligt?«

»Pænt pænt.«

Adam lo, og det gjorde Erik også. Men ingen af dem havde svaret.

»Er det okay, at vi bruger det?«

»Jeg vil gerne høre stykket om Ellen igen.«

Adam fandt den lange optagelse. Erik fortalte om pigen i den røde trøje. Han sagde, at ingen kunne fange hende, og så lo han på en måde, der næsten ikke kom med på mikrofonen. Adam havde glemt den latter. Deres korte klip lød vigtigt. Dette lød som hans morfar.

»Hvorfor tog I ikke hende med?« spurgte Erik.

»Vi skulle vælge.«

»Det ved jeg godt.«

Adam så på de to høretelefoner. Han havde tænkt, at de skulle vælge mellem den varme erindring og den mere præcise forklaring. Han havde ikke tænkt på, at de også kunne vælge mellem et menneske og en pointe.

»Må vi lave en anden version?«

»Det må I gerne.«

Erik godkendte ikke noget den dag. Han sagde, at han ville høre det nye klip først. Adam skrev det til de andre, mens han ventede på bussen.

Nora svarede: *Vi mødes klokken fire. Jeg har Jonas' interview med.*

På biblioteket sad hun allerede med det ene ben trukket op under sig. Selma havde taget en pose æbler med og lagt dem midt mellem ledningerne. Ingen tog et.

På skærmen lå sporene i forskellige farver. Eriks stemme var blå, Jonas' grøn og deres egne spørgsmål grå. Adam syntes, at den slags orden var beroligende. Så længe man så på skærmen, kunne man næsten tro, at hver stemme holdt sig inden for sit eget felt.

De lyttede til Jonas. Hans stemme sagde, at man kunne komme uden at købe noget. Så kom et lille stykke regn, og derefter sagde han, at ikke alle ville melde sig til en gruppe.

Det var et godt klip. Adam kunne se det på Selma. Hun havde den rynke mellem øjenbrynene, hun fik, når noget virkede, men ikke helt som forventet.

»Hvor er dit spørgsmål?« spurgte hun.

»Hvilket?« sagde Nora.

»Det, han bad om.«

Nora drejede stolen lidt. »Det fyldte meget.«

»Han bad om, at det var med.«

»Han har ikke hørt denne version.«

Adam så fra den ene til den anden. Han kunne have sagt, at de kunne afspille begge versioner for Jonas. Det ville have været en brugbar sætning. I stedet sagde han:

»Når det er min morfar, skal alt det besværlige med.«

Nora blev helt stille.

Selma tog et æble. Hun bed ikke i det.

»Det er ikke det samme,« sagde Nora.

»Hvorfor ikke?«

»Fordi det her spørgsmål får mig til at lyde, som om jeg allerede havde bestemt svaret.«

Adam behøvede ikke sige noget. Det var det værste ved øjeblikket. Hans tavshed kunne gøre arbejdet for ham.

Nora trak høretelefonerne ud af computeren. Ledningen ramte et af æblerne, som rullede hen til Adam. Han standsede det med håndfladen.

»Jeg ved godt, hvad det lyder som,« sagde hun.

Selma lagde sit æble tilbage. »Jeg fik haveforslaget til at lyde som et hegn inde i mit hoved. Før Helle var færdig med at tale. Jeg har ikke engang et klip, jeg kan give skylden.«

Nora så på hende. Adam mærkede, at han ikke længere var alene om at have ret. Det var både irriterende og en lettelse.

De arbejdede i næsten en time. Nora lagde spørgsmålet tilbage og lavede en anden version ved siden af. De skulle begge sendes til Jonas. Adam forklarede Eriks ønske om Ellen, og Selma fandt latteren. De fjernede en forklaring, de selv havde indtalt. Pludselig var der plads.

Da de pakkede sammen, blev Nora ved bordet.

»Du havde ret i det med spørgsmålet,« sagde hun.

Adam nikkede lidt for hurtigt.

»Men du nød det også.«

Han tog sin taske op, satte den ned igen og så på hende.

»Ja,« sagde han.

Det var ikke et ja, der gjorde alt nemt. Nora smilede ikke. Men hun stak ledningen ned i tasken i stedet for at blive ved med at rulle den hårdt rundt om hånden.

På vej hjem ringede Adam til Erik. Han fortalte, at Ellen nu var med, og at de stadig havde beholdt noget om dem, der ikke kom ned i gården.

»Så er der vel plads til begge dele,« sagde Erik.

»Ja. Men vi måtte tage noget af os selv ud.«

Erik sagde ikke noget med det samme. Adam hørte fjernsynet blive skruet ned.

»Det kan også være en hjælp nogle gange.«

I vinduet på bussen lå Adams eget ansigt oven på de huse, de kørte forbi. Han prøvede at se husene uden ansigtet. Det kunne kun lade sig gøre, når der kom mere lys udefra.

Efter læsningen • Eftir lesturinn

B3-R05-T1 • Samtal yfir fleiri þætti. Ræddu á dönsku tengsl setninganna »*Alle er et stort ord*« (2. þáttur), »*Jeg er ikke imod tomater*« (4. þáttur) og »*Men du nød det også*« (5. þáttur). Veldu tvær þeirra. Hvernig getur manneskja haft rétt fyrir sér og samt sært aðra? Notaðu tiltekin atriði, ekki aðeins almenna skoðun. Svartaðu einni nýrri spurningu kennara og skráðu eigin niðurstöðu.

B3-R05-T2 • Hvað hverfur? Skrifðu 90–130 orð á dönsku til ritstjóra hljóðgöngunnar. Berðu saman stutta hljóðbrotið um Erik og ósk hans um Ellen. Segðu hvað þú myndir velja og hvers vegna. Þú mátt leggja til annað val en persónurnar, svo lengi sem þú varðveitir merkingu þeirra og virðir það að Erik hefur ekki enn samþykkt nýju útgáfuna.

Lestrardagbók: Hvað sýnir spegilmynd Adams í lokin sem bein útskýring gæti ekki sýnt á sama hátt? Settu fram túlkun með fyrirvara. Skráðu spá með vísbendingu og orð sem þú skildir út frá samhengi.

Orð í samhengi: *en erindring* — minning; *en pointe* — hér: meginatriði eða boðskapur; *en rynke* — hrukka; *at give skylden* — að kenna um; *en håndflade* — lófi; *at indtale* — að tala inn á upptöku; *at skrue ned* — að lækka hljóðið.

Dem, der ikke siger noget

Selma havde øvet sig i at sige nej foran spejlet. Det var til en scene på ungdomsteatret, men det virkede også på de beskeder, der blev ved med at komme på hendes telefon.

Kunne hun rette lyden lidt? Kunne hun tage Ruths interview? Kunne hun sende den nye fil til Mads?

Hun kunne godt. Det var problemet.

Torsdag eftermiddag, før mødet om pladsen, skrev hun: *Jeg kan ikke nå mere i dag. Adam sender filen. Nora taler med Ruth. Jeg kommer klokken syv.*

Hun læste beskeden tre gange. Der stod ikke undskyld. Hun sendte den alligevel.

Svaret fra teatret lå øverst i hendes indbakke. Hun havde ikke fået den rolle, hun havde prøvet til. De tilbød hende at komme med i en gruppe, der arbejdede med lyd bag scenen. Det var venligt. Det var også præcis det, hun allerede gjorde alle andre steder.

Hun satte sig på gulvet med ryggen mod sin seng. Hendes søster kom ind og lagde den skæve skål ved siden af hende.

»Du kan låne den.«

»Til hvad?«

»Det ved jeg ikke. Den kan mange ting.«

Selma satte telefonen i skålen. Den stod på skrå, men den stod.

Klokken syv var mødelokalet næsten fuldt. Nora havde gemt en stol. Adam sad længere fremme med Erik, som havde godkendt det nye klip dagen før. Ruth var der også. Hendes rollator stod, så den ikke spærrede vejen mellem stolene.

Mads satte sig ved døren med en blok. En mand fra havegruppen bød velkommen. Han sagde, at de endnu ikke havde besluttet, hvad der skulle ske. De ville samle ideer til et forsøg. Der var penge til nogle få kasser og planter, men ikke til alt på den store tegning.

Selma så Nora løfte hånden.

»Hvorfor viser tegningen så alt?«

»For at vise mulighederne,« sagde manden.

»Den kan også se ud som en beslutning.«

Han så på tegningen. »Det er en fair kommentar.«

Der blev skrevet FORSLAG med en tyk pen øverst. Selma tænkte på den gule streg. Det var mærkeligt, hvor meget en streg kunne bestemme, før nogen havde sat en plante i jorden.

En nabo ville have blomster. En anden ville have plads til cykler. En tredje ville gerne vide, hvem der skulle vande, når folk var væk. Det spørgsmål fik færre hænder op.

Jonas kom ti minutter for sent og blev stående bagest. Nora vinkede mod en tom stol, men han rystede på hovedet. Selma kunne ikke se, om han var træt, eller om han ikke ville sidde midt i det hele.

Ruth fortalte om kanten ved bænken. Hun talte stille, og manden fra havegruppen begyndte at forklare, hvad man normalt gjorde med den slags. Ruth ventede, til han var færdig.

»Det lyder godt. Men jeg var ikke færdig endnu.«

Selma rettede sig op. Hun ville gerne kunne sige det sådan. Ikke højt. Bare så det blev stående.

Ruth fortsatte. Hun ville gerne kunne komme hen til bordet uden at gå hele vejen rundt. Hun ville også gerne have en bæk, hvor man kunne sidde uden at købe noget og uden at være ansvarlig for en tomat.

Jonas smilede bagest i rummet. Nora så det ikke. Hun sad med blikket på sin blok.

En kvinde foran Selma sagde, at det ville være rart, hvis der kom mere liv på pladsen.

»Der er liv,« sagde Nora.

»Ja, men noget for alle.«

Ordet blev hængende. Selma så Adam lægge hånden på kanten af Eriks stol.

»Jeg tror ikke, vi kan love alle,« sagde han. »Men vi kan prøve at gøre det muligt for flere.«

Det var en god sætning. Selma ville senere kunne huske den næsten ordret. Hun ville også kunne huske, at en person bag hende sukkede, som om de unge gjorde noget enkelt meget besværligt.

De blev ikke enige om en have den aften. De blev enige om at prøve to flytbare plantekasser i seks uger, hvis dem, der rådede over pladsen, gav tilladelse. Helle skulle spørge. Bordet under halvtaget skulle blive under forsøget. Det var en aftale i rummet, ikke et løfte om alle år fremover.

Udenfor stod Jonas og trak sin cykel fri af et stativ.

»Du sagde ikke noget,« sagde Nora.

»Ruth sagde det, jeg ville sige.«

»Du kunne godt have sagt, at du var enig.«

»Ja.«

Han havde ikke en forklaring klar. Selma kunne se Nora lede efter en i hans ansigt.

»Jeg er glad for, at du kom,« sagde hun til sidst.

På vej mod biblioteket fortalte Selma om teatret. Hun gjorde det hurtigt, før hun kunne nå at lave det til en sjov historie.

»Jeg fik ikke rollen. De vil have mig med på lyd.«

»Det er du jo også god til,« sagde Adam.

»Ja.«

Han så på hende. »Det var vist ikke det, du havde brug for at høre.«

Hun rystede på hovedet.

Nora sparkede til en lille sten. »Vil du have os til at høre din tekst? Den, du prøvede med?«

Selma ville først sige, at det var lige meget. I stedet stillede hun sig under gadelygten og sagde den første replik. *Jeg troede, du ventede på mig.*

Der var ingen musik under den, ingen klipning og ingen rolle, hun kunne få ved at sige den godt.

En bus bremsede længere nede ad gaden. Selma kom til at vente på den, som hun ville have ventet med optageren. Så besluttede hun at fortsætte, mens lyden stadig var der. Replikken behøvede ikke have hele gaden for sig selv. Det var mærkeligt befriende at opdage. Adam og Nora ventede. Selma sagde den næste replik også.

Efter læsningen • Eftir lesturinn

En lille scene uden en stor scene.

Mynd til túlkunar: Skoðaðu bilið milli Selmu og hlustendanna. Hvað gæti það sagt um augnablikið? Berðu túlkun þína saman við textann; myndin staðfestir ekki hugsanir persónanna.

B3-R06-T1 • Það sem fólk segir ekki. Veldu Selmu eða Jonas. Skrifaðu 100–140 orð á dönsku um það sem við getum og getum ekki ályktað af þögn persónunnar. Tengdu við fyrri þátt. Sýndu líka hvernig sjónarhorn sögunnar takmarkar vitneskju lesandans.

B3-R06-T2 • Danska → íslenska. Íslenskur samstarfshópur spyr hvort búið sé að samþykkja ræktunarreit á torginu til framtíðar. Skrifaðu 60–90 orða svar á íslensku sem greinir á milli hugmyndar, tímabundins fyrirkomulags, skilyrðis og þess sem er enn óákveðið. Ekki nota skáldaða fundinn sem heimild um danskar reglur.

Lestrardagbók: Berðu saman *alle* í þessum þætti og hjá Erik í 2. þætti. Skráðu spá um Selmu með textavísbendingu. Þú þarft ekki að segja frá eigin höfnun eða reynslu.

Orð í samhengi: *at spærre* — að loka leið eða vera fyrir; *at råde over* — að hafa umráð yfir; *flytbar* — færanlegur; *en tilladelse* — leyfi; *en indbakke* — innhólf; *på skrå* — á ská; *at være ansvarlig for* — að bera ábyrgð á. Útskýrðu orðalagið »så det blev stående« í viðbrögðum Selmu við svari Ruthar.

Et sted at begynde

Nora havde altid været god til at finde begyndelser i andres optagelser. En indånding, et skridt, et ord, der kom lidt for tidligt. Hun var dårligere til at finde begyndelsen på det, hun selv skulle sige.

Mandag i den sidste projektuge ventede hun på Jonas ved bordet. Han kom fra arbejde med en plet på ærmet og en pose brød. Han lagde et stykke foran hende, før han satte sig.

»Du ser ud, som om du vil bede om penge,« sagde han.

»Det vil jeg ikke.«

»Så bliver det en god samtale.«

Hun lo, og det hjalp ikke så meget, som hun havde håbet.

Jonas havde hørt begge versioner af sit interview. Han havde valgt den med hendes spørgsmål. Nu var det godkendt til vandringen. Nora havde tænkt, at hun kunne begynde dér, med noget, der allerede var blevet løst. Men så ville de bare tale om optagelsen.

»Jeg vil måske søge den skole med lydværkstedet,« sagde hun. »Næste år.«

»Den på den anden side af byen?«

Hun nikkede.

»Det tager lang tid at komme derhen.«

»Det ved jeg.«

Hun havde ventet på, at han ville sige noget om dem, der blev tilbage. Eller om at tro, at et andet sted var bedre. Hun havde øvet flere svar i hovedet, nogle af dem ret gode.

Jonas brækkede sit brød over.

»Har du været der?«

»Kun set billeder.«

»Så skulle du måske se det rigtige sted.«

Det var så enkelt, at hun næsten blev vred. Alle de svar, hun havde øvet, kunne ikke bruges.

»Jeg ved heller ikke, om jeg kan komme ind.«

»Nej.«

»Og det er ikke, fordi jeg ikke kan lide her.«

Jonas så rundt. Et blad sad fast under det ene bordben.

»Her bliver ikke fornærmet.«

Hun smilede. Så så hun på ham, og han blev mere alvorlig.

»Jeg kunne godt komme til at savne, at du er her tit. Det er noget andet.«

Det var ikke helt den lettelse, hun havde forestillet sig. Det var bedre og sværere. Hun kunne ikke svare med en af sine øvede sætninger, så hun sagde bare, at det ville hun også.

Om onsdagen prøvede gruppen hele ruten. Træet kom først, så passagen, vinduet, pladsen og til sidst bibliotekets trappe. De tre andre unge havde arbejdet på deres egne stop, og Nora hørte nu deres fortællinger for første gang.

Hun havde set dem i værkstedet og lånt deres ledninger. Hun havde også tænkt på deres arbejde som resten af ruten, det, der skulle være rundt om pladsen. Nu blev hun lidt fløv over, hvor stor hendes egen lille del havde været inde i hendes hoved. Drengen ved træet havde optaget sin far, der forklarede, hvorfor han altid gik en omvej. Det var ikke en vigtig grund. Han kunne bare lide lyset dér om morgenen. Nora tænkte, at der måske ikke behøvede være vigtigere grunde.

Ved pladsen delte de høretelefoner og stod lidt akavet rundt om bænken. Erik begyndte at fortælle. Så kom koppen, Ellen, latteren og den del om dem, der ikke kom ned. Jonas' stemme fulgte efter Noras spørgsmål. Til sidst kom Ruth.

Hun havde sagt ja til et kort interview efter mødet. Hun fortalte om at gå den lange vej rundt om bænken. Så sagde hun, at en have var noget, man kunne passe, men at man også havde brug for steder, hvor ingen spurgte, om man havde husket at vande.

Deres stop var nu to minutter og tyve sekunder. De havde fået lov til at gøre det længere, fordi et af de andre stop var kortere. Alligevel begyndte Adam at skifte vægten fra den ene fod til den anden.

»Det er langt, når man står,« sagde han.

»Det er kort, når man skal sige noget,« sagde Nora.

Selma satte sig på bænken. »Så kan vi måske skrive, at man må sætte sig.«

De lo, men prøvede det. Det ændrede noget. Ikke alle kunne bruge den samme bænk, og Mads foreslog derfor, at teksten også lå på papir ved startstedet. Man skulle kunne vælge en kortere rute eller læse i biblioteket. Det løste ikke alt, men det gav flere måder at være med på.

Da de nåede trappen, læste Selma afslutningen højt. Det var en tekst, hun selv havde skrevet om et sted, der aldrig var helt det samme, når man kom tilbage. Hun havde bedt om at få sin egen stemme med, og de andre havde sagt ja.

Nora lyttede uden at se på bølgerne på skærmen. Hun kunne høre en lille skælven i Selmas stemme. Hun tænkte ikke, at det skulle klippes væk.

»Skal der være musik?« spurgte Adam bagefter.

Selma rystede på hovedet. »Jeg vil gerne prøve uden.«

Inde i værkstedet lavede de den sidste rækkefølge. Helle havde endnu ikke fået svar om plantekasserne. Derfor kunne de ikke afslutte med, at der kom en have. De kunne heller ikke afslutte med, at de havde reddet pladsen.

Nora skrev en sætning: *Nu har stedet fået en stemme.*

Hun læste den. Adam læste den. Ingen sagde noget.

Så stregede hun sætningen ud og skrev: *Vi har hørt nogle af stedets stemmer.*

»Det lyder mindre som en filmtrailer,« sagde Selma.

»Det må vi leve med,« sagde Nora.

På vej ud viste hun dem siden om skolen. Hun sagde, at hun ville tage hen og se værkstedet en dag. Adam spurgte, om der var ordentlige stole. Selma spurgte, om Nora ville have selskab.

Det sidste spørgsmål havde Nora ikke øvet et svar på. Hun behøvede heller ikke øve sig. »Ja,« sagde hun. »Det vil jeg gerne.«

Efter læsningen • Eftir lesturinn

B3-Ro7-T1 • Íslenska → danska. Gerðu 70–100 orða kynningu á dönsku fyrir gesti út frá þessu erindi: „Hljóðgangan fer fram á laugardaginn. Við stoppið á torginu má setjast á bekk ef pláss er. Þar er lengra hljóðbrot en við sum hin stoppin. Prentaður texti fæst við upphaf göngunnar á bókasafninu. Gestir mega velja styttri leið eða lesa þar inni. Enn er ósvarað hvort leyfi fæst fyrir tímabundnum plöntukössum.“ Ekki bæta við loforði um að allir komist alls staðar.

B3-Ro7-T2 • Endurskoðuð lokasetning. Berðu saman setningarnar »*Nu har stedet fået en stemme*« og »*Vi har hørt nogle af stedets stemmer*«. Ræddu á dönsku hvað breytist í merkingu og hver fær hlutverk í hvorri setningu. Tengdu við heiti sögunnar og eitt eldra atriði.

Lestrardagbók: Hvaða svar frá Jonasi kom Noru á óvart? Rökstyddu með textanum. Skráðu spá fyrir lokapáttinn og orðið eða orðasambandið sem hjálpaði þér mest við lesturinn.

Orð í samhengi: *en indånding* — innöndun; *at blive fornærmet* — að móðgast; *en omvej* — hjáleid; *at skifte vægten* — að færa líkamsþungann; *akavet* — vandræðalegur, óþægilegur; *en skælven* — titringur; *selskab* — hér: félagsskapur.

Efter den sidste lyd

Der kom fjorten besøgende om lørdagen. Adam havde ventet flere, indtil han så fjorten mennesker stå i bibliotekets lille indgang. Så havde han et øjeblik ønsket sig færre.

Erik var kommet i en jakke, Adam ikke havde set før. Ruth stod ved bordet med de trykte tekster. Jonas kom med en af sine venner. Ingen havde taget skakbrættet med, selv om Selma havde foreslået det som en slags billet.

Mads forklarede ruten. Man kunne gå sammen med gruppen, begynde senere eller blive inde og læse. Adam skulle vise vej den første del. Nora havde udstyret, og Selma skulle læse sin tekst ved trappen til sidst. De andre projektdeltagere stod ved deres egne stop.

Det gik næsten som planlagt. Ved træet kørte en lastbil forbi, netop da optagelsen begyndte. Ved vinduet var lyset slukket, selv om fortællingen handlede om, at det altid var tændt om aftenen. En lille dreng spurgte, om historien så var forkert.

»Det er formiddag,« sagde hans far.

Drengen tænkte over det og var tilfreds. Adam ville ønske, at alle spørgsmål kunne få et så kort svar.

Ved pladsen satte Erik sig på bænken. Ruth blev ved siden af ham. To besøgende stod under halvtaget, og resten fordelte sig langs kanten. Nora hjalp en kvinde med at finde den rigtige lyd på afspilleren. Kvinden havde først sagt, at hun godt kunne selv, men nu rakte hun den frem uden at sige noget.

Adam stod bag Erik. Han havde hørt klippet så mange gange, at han kunne se rækkefølgen for sig: porten, koppen, Ellen, latteren, rettelsen. Alligevel lyttede han efter latteren, som om den kunne være blevet væk siden i går.

Da klippet sluttede, tog Erik høretelefonerne af og så på halvtaget.

»Det var nok dér, porten var,« sagde han.

Adam skulle til at nikke, men ventede.

»Eller lidt længere henne,« tilføjede Erik. »Det kan jeg ikke få til at passe.«

»Du behøver ikke bestemme det i dag.«

Erik kiggede på ham. »Det var godt at høre Ellen igen.«

»Det er jo dig, der fortæller.«

»Ja. Det var det, jeg mente.«

Adam var ikke sikker på, at det var hele forklaringen, men han spurgte ikke videre. De sad lidt uden at sige noget. På bordet under halvtaget lå en våd handske, som ingen tog.

En pige fra en yngre klasse kom hen til Nora. Hun havde hørt deres stop sammen med sin mor.

»Det er lidt langt,« sagde hun.

Adam mærkede, at han ville forsvare det. Nora så også ud, som om hun havde et svar klar.

»Hvor mistede du lysten til at høre videre?« spurgte hun i stedet.

Pigen pegede usikkert på afspilleren. »Jeg ved det ikke. Jeg ville bare høre regnen mere.«

Selma, som stod ved siden af, smilede. »Det ville jeg også.«

De skrev det ned. De skrev ikke, at alle ville have mere regn.

Helle kom hen over pladsen, da gruppen skulle videre. Hun havde fået tilladelse til forsøget med de to plantekasser. Kasserne kunne komme om to uger. Hun så først efter Nora, så efter Jonas.

»Bordet bliver, som vi aftalte. Men vi skal stadig finde den bedste vej forbi bænken.«

Ruth løftede hånden. »Så prøver vi den med mig, før I siger, at den er god.«

Jonas nikkede. Adam kunne se, at Nora var glad, men også at hun ikke havde fået noget, der kunne stå som SLUT på en skærm. Seks uger var seks uger. Bagefter skulle nogen tage stilling igen.

Ved bibliotekets trappe stillede Selma sig på det nederste trin. Hun havde et foldet papir i hånden. Adam vidste, at hun kunne teksten, men hun havde valgt at have papiret alligevel.

»Et sted bliver ikke tomt, fordi vi ikke kender dem, der bruger det,« begyndte hun. »Og det bliver ikke vores, bare fordi vi har lært at sige dets navn.«

Der var ikke meget bevægelse omkring hende. En cyklist kørte forbi. Et barn tabte en vante. Selma standsede et øjeblik, mens faren samlede den op, og fortsatte så.

Hun læste om det, man kunne høre, og det, man ikke kunne optage. Om en stol, der blev trukket ud, og om en sætning, der havde brug for den næste sætning. Til sidst lod hun papiret falde ned langs siden.

»Når lyden slutter, er stedet her stadig.«

Folk klappede. Ikke som regnen. Mere forsigtigt og lidt forskudt. Selma bukkede ikke. Hun så på Nora og Adam og pustede ud.

Mandag ryddede de op i værkstedet. Mads skulle beholde de godkendte filer til bibliotekets lydvandring, som aftalt med deltagerne. De øvrige arbejdsopgaver skulle slettes efter den aftale, de havde lavet med deltagerne. Nora tog den første gule tegning ned fra væggen. Selma ville gemme den, ikke som et rigtigt kort, men som noget, hun engang havde troet.

Adam spurgte til teatret.

»Jeg har sagt ja til at prøve lydgruppen én gang,« sagde hun. »Og jeg har meldt mig til en åben scene. Så ser vi.«

Udenfor gik Nora foran dem med sit eget kort på telefonen. De skulle hen og se skolen. Hun gik forkert ved det første kryds og begyndte at grine, før nogen nåede at sige noget.

Da de senere kom tilbage gennem kvarteret, sad en kvinde i en grøn frakke under halvtaget. Hun spiste et æble og læste en bog. Ingen af dem kendte hende. Selma sænkede farten, men tog ikke sin optager frem.

Nora løftede hånden en smule, da kvinden så op. Kvinden nikkede og vendte tilbage til sin bog. Det var ikke begyndelsen på et interview.

De gik forbi. Der var noget at tale om, og der var også bare en vej hjem.

Efter læsningen · Eftir lesturinn

B3-Ro8-T1 · Heildartúlkun. Skrifaðu 180–230 orð á dönsku fyrir leshring sem hefur lokið sögunni. Veldu spurninguna *Hvem får lov til at fortælle om et sted?* eða *Hvad betyder det at høre til uden at blive stående?* Notaðu að minnsta kosti þrjú atriði úr þremur ólíkum þáttum. Nefndu aðra mögulega túlkun eða takmörkun eigin niðurstöðu. Skáldskapurinn lýsir þessum persónum; hann sannar ekki hvernig allt danskt samfélag virkar.

B3-Ro8-T2 · Nýtt sjónarhorn. Semdu 120–160 orða atriði á dönsku frá sjónarhorni konunnar í grænu kápunni. Hún má hafa sitt eigið erindi og skoðanir en má ekki vita hugsanir ungmennanna eða sögu verkefnisins nema þú skýrir hvernig hún fékk þær upplýsingar. Haltu sýnilegum staðreyndum síðasta atriðisins: hún situr undir skýlinu með epli og bók; hópurinn gengur fram hjá, Nora lyftir hendi líttillega, konan kinkar kolli og les áfram. Veldu tvær setningar til að flytja og útskýrðu eina merkingarbæra áherslu eða þögn. Einkaflutningur fyrir kennara er í boði.

B3-Ro8-T3 · Einstaklingssamtal um heildina. Kynntu túlkun úr T1 munnlega á dönsku í um tvær mínútur með stikkorðum. Svartaðu nýrri spurningu og endursegðu aðra túlkun af sanngirni áður en þú bregst við henni. Kennari skráir framlag hvers nemanda.

Lestrardagbók: Lestu fyrstu spá þína aftur. Hvað breyttist og hvaða atriði breytti því? Veldu eitt orð eða orðasamband sem hefur fengið nýja merkingu fyrir þér. Þú mátt líka skrifa hvað höfðaði til þín eða ekki; ánægja af sögunni hefur ekki áhrif á einkunn.

Orð í samhengi: *at fordele sig* — að dreifa sér; *en afspiller* — spilari; *forskudt* — hér: ekki alveg samtímis; *at tage stilling* — að taka afstöðu; *en åben scene* — viðburður þar sem fólk getur komið fram; *at høre til* — að tilheyra, eiga heima meðal annarra.